

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: Negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2.

HIRDETÉSEKET

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

A falu szemüvegén...

Dr. Darányi Kálmán

október 15-én mult el egy éve, amikor új kormányát bemutatva a Nemzeti Egység-pártjában. Nyilatkozatában nyomatékosan kijelentette, hogy Gömbös Gyula célkitűzéseit teszi magáévá és a keresztény nemzeti Magyarországnak kíván odaadó munkás szolgája lenni. Egy év telt el azóta, s legnagyobb érték-mérőül szolgálhat az ország népe előtt éppen a napokban elhangzott ellenzéki nyilatkozat, Eckhardt Tibor ajkáról, hogy „nem volna okos dolog megbuktatni a kormányt”. Mit jelent ez? Nem más, mint hogy az ellenzék is látja és elismeri Darányi Kálmán becsületes jószándékát, közgazdasági-, nép és szociális politikai hasznos munkásságát. Darányi Kálmán politikai bölcsesége és tapintata nemcsak a belpolitikában teremtett politikai békét, de jobb és kedvezőbb életfeltételeket teremtett a társadalom minden osztályában. A kormány kereskedelmi tárgyalásai, értékesítési munkálatai levegőhöz és jobb élet-sorshoz juttatták a gabonájából, állataiból szép jövedelemhez jutott kisgazda-társadalmat. A céltudatosan előkészített út és csatorna-építések hatalmas munkálatokat nyújtanak a magyar munkásosztálynak, s a minimális munkabér bevezetése lehetetlenné teszi, hogy a vállalkozók kiuzsorázzák és munka végeztével rongyosan pénz nélkül bocsássák őket vissza nyomortanyájukra. E két osztály vásárló-képessége lehetővé teszi a kisipar fellendülését is. Akik visszagondolnak 1935-re és a mai viszonyokat nézik, lehetetlen, hogy elismeréssel ne adózzanak Darányi nyugodt, meggondolt, de céltudatosan építő kormányzati munkássága látható eredményei előtt. Hisszük

és reméljük, hogy az elkövetkező esztendőök rohamosan fejlesztik az erőre kapott közgazdasági élet felvirágzását.

Főispánságát

két éves évfordulóján a vármegye egész közönsége meleg szeretettel gondolt és köszöntötte kiváló főispánját: vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Bétát.

Egész oldalakat írhatnánk arról a nagystilű közgazdasági és szociális tevékenységről, amelynek megindítója, irányítója és erkölcsi-erőforrása volt főispánunk. Lapunk korlátolt terjedelme miatt csak néhány fontos munkarészletét idézzük. — A magyar lapok nagy cikkeiben írtak arról a legújabb ellenzéki felfedezésről, hogy a tisztántali kisgazdatársadalom legjelentősebb megsegítése a szikesföldeknek díjazás útján leendő megjavításához szükséges kölcsön előteremtése volna. *Ricsóy-Uhlarik Béla főispán már két év óta hatalmas államkölcsönök kieszközlésével segít Békésvármegye kisgazda népén. Minden évben többszáz hold terméketlen szikes-terület lesz termőföldje a 80—83 kilós tiszavidéki búzáknak. — Keveset szónokol, de annál többet tesz. — Legszebb és legmagasztosabb munkássága azonban szociális vonatkozású. Az 1935. esztendő a nyomor és inség korszaka volt. Különösen Endrődön és a hozzá hasonlóan munkás — tömegű falukban. — Csernus Mihály apátplebános és Harsányi László főjegyző vezetésével megalakult az endrői „charitás”, hogy a legszükségesebbeket nyújtsa a az irtózatossá váló, különösen szenvedő munkásnépnek és éhező gyermekeiknek. — A falu vagyonosabb rétege — jelentéktelen fukar kisebbség kivételével — meghallotta a kérészt és megnyitotta kamráját. De távolról sem lett volna elegendő, ha nemesszívű főispánunk állandóan nem segített volna bennünket. A gyermek-ébedeltetés, ruhaakció, munkaképtelenek segélyezésére, továbbá a napi kenyeret jelentő inség-munkákra megszámálhatatlanul pénz és természetbeni adományt juttatott hozzánk. És tette akkor, amikor mások ránk se néztek, egy fillér segélyt nem küldtek, egy könnyet a nyomorgók szeméből le nem töröltek. Ezért szeretjük és becsüljük nagyon ami áldott-*

lelkü, népszerűető főispánunkat! Isten tartsa és éltesse sokáig közöttünk és vármegyénk magyar népének javára!

Farizeusok.

A napokban a lapok hasábjai élénk cikkeket közöltek a nagy Amerikai köztársaság elnökének: Rooseveltnek világjelentőségű beszédéről. A humanizmus és demokrácia nevében tiltakozott a Kínát megtámadó japánok embertelen hadviselése ellen, akik a hadszíntérről atávvoli városok békés lakosságát bombákkal pusztítják. — Nem védjük a japán eljárást. Minden jogtalanul megindított harc és háború bűnös dolog. Vétel az Isten V. parancsa ellen: „Ne öl!” — A lelkiismeretben felaklatott Elnök úrról egyet szeretnék azonban megkérdezni. Hogy tudta nyugodtan elnézni és tiltakozását beavatkozását elhallgatni, amikor a közeli Mexikóban a papság és a katolikus hívek ezrelt öldösték le, tizezrezt dobolták börtönökbe és elrabolták templomaikat, egyházi építményeit, iskoláit? Vagy a pogány kínai nép több és értékesebb Elnök Úrnak és a nagy amerikai köztársaságnak, mint a mexikói katolikus nép? — Mi úgy látjuk, hogy a japán hódítás az amerikai bankárok tüzetli profijtját veszélyezteti, az amerikai áruk piacát csökkenti, s ezért fáj a japán támadás. De legalább nyitvan megmondanák ezt, hogy a nép is lássa a hátsó célt és ne öldöznének az emberiség védőjének nemes tőgájába!

Az angol-francia

diplomáciának még az utolsó hónapjait élő spanyol vörös kormányzat didergő hőre fáj. Fel szólították Olaszországot, hogy önkénteseit hívja vissza Frankó tábornok hadseregéből, mert ha nem, akkor ők is segítik a vörösöket. — Milyen igazságos és becsületes eljárást tanusít ez a két európai világ-hatalom?! Azt nem kifogásolták, hogy az orosz szovjet hadseregeket és rengeteg hadiszert küldött a spanyol vörösöknek. Arról nem beszélnek, hogy június óta Franciaország 12.000 önkéntest és nagytömegű hadiszert küldött nekik. Akkor is hallgattak, amikor az orosz spanyol kommunisták 16.000 papot és szerzetest, s legalább 50—60 ezer katolikus spanyolt öldösték le minden bírói eljárás nélkül, vak dühökben, szörnyű kegyetlenséggel. Az nem fáj nekik, hogy a képzőművészet remekeit, a spa-

nyol templomok százait rombolták le, de az már szíven találja őket, amikor Frankó kormányza az elfoglalt részek újjászervezése és a békés fejlődés útjára való indításában nem az angol-francia nagytöket foglalkoztatja, hanem elsőséget ad az őt és népét segítő olasz-német nagyiparnak. — A világháboruban is a szabadkőműves, kozmopolita nagytöke uszította és állította szembe az országokat, most is akkor hangzanak el nagyképu szólások és fenyegető, háborút kiváltó diplomáciai kijelentések, amikor a gyárak, kartelek érdekeinek sérelméről van szó. Nem a nép, nem az országok boldogulása, hanem a pénz, a haszon biztosítása a fontos. Farizeus banditák, akik száz és száz milliók pusztulása árán akarnak milliókat és milliárdokat keresni!

Gyengeelméjűségre vagy hazaárulásra

vall azon hihetetlen nézet, amelyet egyik vezető politikusunkról hallottunk az elmúlt napokban. Azzal akarta megerősíteni a nyilas- és horogkeresztesek propagandáját, hogy „Magyarország a germán és szláv gyűlölet között menthetetlen. Vagy egyik, vagy másik gázolja le és olvasztja magába földjével, fájával együtt. Ha pedig így lesz, akkor mégis jobb a műveltebb németek felé orientálódni”. — Elképed az ember ilyen rövidlátó, meggondolatlan kifejezésre. Gróf Tisza Istvánnak minden nagysága és kiválósága mellett is egyet írunk a terhére, hogy 1918. szeptemberben nyilvánosan kijelentette, hogy elvesztettük a háborút. Akaratán kívül hozzájárult a forradalmárok élrejutásához, mert a nemzet önbizalmát ingatta meg. — De mennyivel szerencsétlenebb a fenn idézett pesszimista nyilatkozat. — Nem ismeri a magyar történelmet az, aki ezer év vérzivatarán keresztül gázoló magyarság szívós, ellenálló erejét kétségbevonja. — És ha nem elég a kilenc millió magyar energiája és vitézsége, miért nem szorgalmazzuk a két megcsontított, de egymásmellette ország Ausztria és Magyarország szorosabb összefogását. — A nagytöke, a gyárak prüszkölnék elene, mert félnek az osztrák nagyipartól. A magyar mezőgazdaság azonban várva várja a vámmentes közösséget. — Teljesen aláírjuk Eckhardt Tibor körmenői beszédének az erre vonatkozó részét: „A nagy osztrák-magyar monarchia régi formájához vissza nem térhetünk, ezt a konstrukciót azonban az adott körülményekhez simítva, az együttműködésnek még szelesebbé kell válnia”. Egy 17 milliós keltős — országot mégsem lesz könnyű elnyelni sem a németnek, sem a szovjetnek. — Viszont a Duna medence legerősebb alakulata volna az új monarchia. A kisantant államokkal szemben pedig ez a legfontosabb! — Ha nemzeti és keresztény politikát csinálunk, nem lesz nehéz a hasonló irányelvű osztrák kormánnyal szövetségre lépni addig, amíg késő nem lesz! Ne pesszimista eszméket dobjunk botorul a nép közé, hanem konstruktív alapon vezessük külpolitikánkat is azon kérdések megoldása felé is, amelyek többek előtt még idegenek, de melyek az ország fennmaradása érdekében elkerülhetetlenül életbevágók.

Katolikus akció

Mit kíván a szent- év tőlünk?

Serédi hercegprinds mondotta a napokban a szentkereszt-i búcsún összesereglett földműves, bányász és munkás tömegnek, hogy a kettős szentévnek célja „az ember tekintetét az ég felé emelni”. Naponkint kérjük a Miatyánkban a mindennapi kenyeret, egyszer már jusson eszünkbe, hogy „az égi kenyeret is kérjük az Istentől”.

„A közös magyar kenyér és a közös mennyei kenyér egyesítsen, tartson össze bennünket”.

Első és legfőbb kötelességem tehát vágyakozni, előkészülni és benső odaadással magamhoz venni az Eucharisztiaiban vagyis az Oltárszentségben élő mennyei kenyeret: Krisztus áldott szent testét és véréit.

Részveszek a Világkongresszus sikeréért megindított szentkilenced végzésében és minden hó első vasárnapján ott térdek az áldozató oltárnál.

Apostolkodom, hogy a templomtól elszakadt katolikus testvéreink elhidegült, elközönösödött lelkében is felkeltsem a Krisztusban való élő hit és vágyódás nemes érzelmeit. Oda vezetem őket az Élet Forrásához, hogy eltikkadt lelkük csatornájába is becsurogjon az életető isteni kegyelem.

Szívesen dolgozom az előkészítő bizottság munkálataiban, hogy a szervezés, megerősítés és lelkesítés nyomán Endrődön gazdagok és szegények között egyformán az Isten békés, boldog országa alakuljon ki.

Viselem a kongresszusi jelvényt: a Krisztus Király vitézségi érmét. De rajta is leszek, hogy az eucharisztikus Király szeretetének megfelelő életet is éljek.

Olvasom és terjesztem a katolikus sajtót, résztveszek az Eucharisztiaival kapcsolatos kulturális előadásokon.

Ha anyagi erőim engedik, felutazom a budapesti májusi eucharisztikus főünnepségekre.

Szent Imre-ünnep

November ötödikén Endrőd község Pátrónusának és templomunk Védőszentjének: Szent Imre hercegnek hódol az endrői katolikus lakosság.

Ezerhatszázharminc óta ünnepli e napot Endrőd népe, bizonyosságot adván magyar érzelmeiről és katolikus meggyőződéséről.

A köznapi munka megszakad e napon, ünneplőbe öltözik a

falusi és aki csak teheti, ezren és ezren jönnek az öregtemplomba: folytatni a falu alapító és templomépítő ősök imalancát: tisztelni a legnemesebb magyar ifjú: Szent Imre előtt.

Az endrői bucsu elsősorban az ifjúság ünnepe. — Védősztentjük: Szent Imre lelkületét kívánja e napon magába szívni minden endrői legény és leány. — Tudják, hogy a szent királyi Krisztus áldott szent kenyerén élt és nevelkedett naggyá, ezért közös szentáldozáshoz járul e napon az endrői ifjúság is. A katonaviselt öreg legények, a leventék, a serdülő ifjak vetélkedve tolongnak az Ur oltára előtt, hogy a mennyei kenyérből tisztaságot, erkölcsi erőt, életenergiát és áldást nyerjenek.

Az ünnep előtti este 1/26 órakor ájtatosságot tartunk Pátrónusunk tiszteletére. — Ugyancsak ekkor megkezdődik a gyóntatás is. Az ünnepen a gyóntatást már reggel 6 órakor kezdjük. — A bucsui szentmisek sorrendje a következő: reggel 6 és 1/27 órakor csendes, 1/28 órakor énekes nagymise közös szentáldozással. — Kilenc órakor csendes szentmise, 10 órakor ünnepi szentmisét mutat be dr. Lindenberger János prelátus, a nagyváradai csonkaegyház-megye apostoli kormányzója. — Szentbeszédet mond dr. Tóth Zoltán dévaványai esperes. Délután 5 órakor a polgári iskola ifjúsága tart ünnepi előadást.

Munkásház szentelés Endrődön

Az endrői egyházközség dicséretreméltó áldozatkészséggel gondoskodott arról, hogy jóéremű szegény munkáshivei az általuk lakott munkásnegyedben megfelelő otthonhoz jussanak, A mirhói iskola közelében megvásárolt ház nemcsak a munkások hazafias egyesületének szolgált lakóhelyül, de itt bonyolította le elmúlt télen a zöldkereszt-szövetség a szegény iskolásgyermekek ebédeltetési akcióját is.

Vármegyénk nemesszivű főispánja látva az akció sikerét és az egyházközség áldozatos cselekményét, 2000 pengős adományával lehetővé tette, hogy e telken az egyházközség tágas kultur-termet és az ebédeltetésre is alkalmas nagyobb helyiséget építsen.

Az építkezés befejezés felé közeleg. Az endrői munkások szeretettel és büszkeséggel nézik az új épületszárnyat, mely

évtizedes vágyakozásukat valószínűsítette meg.

A kibővült „munkás-ház” felszentelését november 5-én egyházmegyénk főpásztora: dr. Lindenberger János apostoli kormányzó végzi. Az ünnepségen való megjelenését kilátásba helyezte dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla főispán, dr. vitéz Márky Barna alispán és dr. Sorbán Jenő főszolgabíró is.

Bár munkásaink nagy része még idegenben dolgozik és terezi a télirevalót, az itthoniak mégis lelkesen készülnek házi ünnepségükre.

„Az én házamban nincs helye Önnek!”

Manzoni, az olaszok világhírű írója és költője volt. Mélységesen vallásos, jólelkű, Istentől és tiszta erkölcsű ember.

Házában igen gyakran összegyűltek nemcsak barátai, hanem annak a környéknek kiválóságai és nagyurai is. Egy ilyen alkalommal valamelyik előkelőbb hivatalnok az Egyházat szidta.

Manzoni egy darabig csak hallgatta pápaellenes és katolikusellenes kijelentéseit, de aztán csendesen felkelt, kiment az előszobába és behozta az illető úrnak felöltőjét, kabátját és sétabotját. Odavitte neki és így szólt hozzá:

— Engedje meg, uram, hogy udvariasságból feladhassam Önnek a ruháját. Annak ugyanis, aki így beszél az én édesanyámról, a katolikus Anyaszentegyházról, nincsen hely az én házamban.

Nem törődött aztán vele, hogy az illető úr ellenségévé vált. Sőt amikor erre figyelemzették, egész nyugodtan megjegyezte:

— Nincs szükségem azok barátságára, akik az Isten Egyházát nem tisztelik. Az ilyenekben nem bízom. Ha Istenre nem hallgatnak, akkor én reám még kevésbé fognak hallgatni.

Istentiszteletli havirend:

Vasárnap és ünnepnapokon templomunkban a szentmisék 1/28, 10 és 1/12 órakor kezdődnek.

A külterületi iskolákban a következő napokon mondunk szentmiséket: október 17-én a varjasi és polyákhalmi-, október 24-én az öregkerti és október 31-én a csejti iskolában mutatunk be szentmisét.

November 1-én d.u. 3 órakor gyász-körmenet indul a szarvasvégi és gyoma-végi temető keresztjehez, majd a hősök szobrához.

November 2-án reggel 1/29 órakor gyászmisét mondunk a tisztítóházban szenvedő lelkekért.

November 3-án szerdán a belterületi, november 4-én csütörtökön a külterületi betegetek látjuk el szentségekkel.

November 4-én d.u. 1/26 órakor ájtatosság Szent Imre tiszteletére.

November 5-én templombúcsú, nyilvános ünnep munkásünnep.

November 7-én közös szer d

zás az Eucharisztikus Kongresszus sikeréért.

November 14-én szentmisét mondunk az öregkerti és tanítóföldi iskolákban.

Egyesületi hírek: Október 17-én d.u. 4 órakor szent Ferenc III. rendje, október 24-én d.u. 4 órakor az Oltár-egyesület, október 31-én d.e. 1/29 órakor a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői tartják havi összejövetelüket. A Szövetség tagjait külön is felhívjuk a figyelemre, hogy a Szövetség főünnepére Krisztus Király napja: október utolsó vasárnapja, az idén október 31. Lehetőleg minden tag vegyen részt e napon a közös szentáldozáson!

November 4-én d.u. 4 órakor a Leányegyesület és Leány-klub, ugyan-ezen napon d.u. 5 órakor a Férfi-Liga tartja havi ájtatosságát.

Felhívjuk a családmegbízottakat, hogy a „toborzó-lapokat” sürgősen adják be Főföldy Béla segédlelkész urhoz. Takaríts meg havonként 2 pengőt és májusra készen áll az összeg a budapesti zárandoklatra! Jelvényed van-e már? Viseled-e legalább vasárnapokon? Ha nincs, harminc fillérért vehetsz a Népház Szövetkezetboltjában! Adakoztál-e már a Szent István ábrázoló színes templomablakra? Abból adj, amit Istentől kaptál!

BÚCSÚZKODÁS...

Írta: BARTHA ANDRÁS

Ősz van... és kicsiházunk körül Hervad az akácskoszoru,
Kerünkben a haldokló virág
Bánatimlól szomorú.

Sóhaj labdázik könnyeimmel:
Holnap már árva, bús leszek,
Suhanc-idő, kisház, sok virág, —
Ezernyi szépség: Ég veled!

Szivem, mint egy kifosztott szoba,
Főlé csak könnyem hull, szakad,
Mert ősz van és sírva indulnak
Vándor-útra a madarak.
Szél borzolja a sápadt gyöpet,
A holnap láza hűlt, fagyos,
Alig éltem, most voltam ifjú,
A vénség már is rántapos.

Se asszonyom, se kicsi házam,
Se jó ruhám, se tűzhelyem,
Csókmuzsikás temetkezések
Stimmolják dallá életem.
Bohócos álmú, költő lettem,
S egyre búsabban éhezek,
Ruhám foltjával a szél játszik
S leperem le az éveket.

Minden, minden elmaradt tőlem!
Lelkemre csak a hit vigyáz!
Csonfajmban a puszták szele
Halálos marsot ciferáz.
Fázom, mert soha nem találtam
E szent fogalmat: szeretet,
Csak az ősz szórt szomjas szívemre
Üdvözlétül sok levelet.

Ősz van... és a deres derében
A fény búcsúdalt hegedül,
Úgy megyek el, — mint az ősz, —
[innen, —

Szegényen, árván, öregül.
S csak a nyárfák néznek utánam,
Csak egy emlék bandukol velem.
Homlokomra csak arám könnyez,
S csak a csókja ég lelkemen.

Oly nehéz a búcsú, a válás!
Itt minden virág jóbarát!
Minden csillagárnyék az enyém,
Száz szív mondta el panaszát.
Mégis megyek... de ha új költő
Támad utánam, emberek:
Szeressélek jobban, mint engem
Dédelgetett a lelkeket!

Ősz van... a messzi vizek mentén
Glóriát öltenek a fák,
Rázza-e még halk tavasz vajjon
Duruzsolva rám fényhaját? —
Vagy ha az ébredő virágok
Puha fővénel szél gagyog, —
Lefogják a szépségek előtt
Fáradt szemem az angyalok?

HALOTTAK NAPJÁN

Virágpompába borul a temető. Kigyulladnak a gyertyák piciny lángjai, ünnepi szívből ragyog a halál birodalma. A fejfákat koszorúval ékesítik a szeretők kezek, drága könnyecsek öntözik meg a virágdiszek domboruló sírhalmokat. A sír csendes lakói hallgatag némasággal fogadják a kegyelet megnyilatkozását. Egy-két... tíz év, kitudja mióta alusznak a megszentelt rögök alatt a megdicsőült lelkük mióta örül a jó Isten látásának. Talán még tegnap vagy tavaly ilyenkor ők is virágot hintettek szeretteik sírjára, de jött kérlelhetetlen bizonyossággal a halál és az Isten rendeléséből életet oltó kaszával a jó Isten kertjéből egy szép virágszálat learatott.

Ma itt, holnap már kitudja mi történik e gyarló emberi testtel. „Mors certa, hora incerta est” „A halál biztos, de az óra bizonytalan”. A mának örvendő talán már ravatalon fekszik holnap, a szerető gyermek talán utolsó csókját leheli édesanyja mosolygó ajkára, a szerető ifjú talán utolsó ölelésre tárja aráját ölelő karját, a gondterhes apa utolsó intelmét osztja a szeretett gyermekeinek, mert jön a halál és lezárulnak a mosolygó szemek, elnémul az édes szót osztó ajak, elernyed az ölelő kar és nincs tovább földi élet. A testet magába zárja a csendes sírbolt, a lélek pedig megy, hogy számadást adjon Teremtőjének, a jó Istennek.

Bizonytalan az idő. Ma még én kísérem ki barátomat utolsó útjára, holnap engem kísérnek. Ma még én megyek szeretteim sírjához, holnap már az én síromhoz is jönnek, nekem is hozzák a virágkoszorukat. Megvalósul a Teremtő büntető szava: „Ember, porból vagy és porrá lész!”

A hívő lélek előtt ez azonban nem jelenti az elmúlás vagy megsemmisülés kétségbeejtő sötéttségét. A temető kapu az örökkévalóságba, ahová egyformán hivatalos gazdag és szegény, öreg és ifjú.

Ezért ünnep nekünk a halottak napja.

Zarándokoljunk el tehát bizakodó szívvel a temető csendes kertjébe, zarándokoljunk el a hősöknek sírjai helyett hatalmasan kiemelkedő, — azoknak dicsőségét hirdető — emlékműhöz, de képzeletben zarándokoljunk el a messze idegenbe is, ahol idegen földön jeltelen, kopár magyar sírokra hullanak a falevelek. Ezeket a sírhalmokat nem díszíti virágkoszoru, ezekre a sírhalmokra

nem hullanak a szerető hitves, a szerető gyermek, a nélkülözhető árva fájdalom könnyei; ezek elhagyatottak, gondozatlanok. Zarándokok legyünk, imádságos ajku zarándokok, kezünkben lobogjon az ő lelki fényességüket jelképező gyertyácska és kérjük a mindenhatót, hogy

a még talán szenvedő lelkeknek nyissa meg a mennyország kapuit, hogy amiért életükben imádkoztak, az holtuk után megvalósuljon. „Holtom után vezess be, Jézusom a Te országodba!”

Budapest, 1937. okt. 6-án.

Parócy Péter.

Szociális problémák falun

A magyar falu, a háború, vagy még tíz év előtt is úgy élt a köztudatban mint a nyugalomnak, jólétnek, derűs élet-szemléletnek helye. A valóságban, a kicsi hányadot kitevő vagyonos réteg kivételével, a háború előtt is nehéz volt a magyar falusi ember élete. De a kenyere azért úgy-ahogy biztosítva volt. A főlős emberanyag kivándorolt Amerikába, elment a városba napszámosnak, vagy intelligens pályára lépett. A monarchia területén és még messzebb is százzalra találtak munkát a magyar kubikusok.

A háború után egy csapásra megváltozott minden. Az amerikai kivándorlás lehetősége megszűnt, városba ha megy, csak a munkanélküliek létszámát szaporítja, az utódállamok nem engednek be magyar munkást és a tanítatás költségét is hiába kuporgatná össze gyermekei számára, állást úgy sem tud szerezni nekik. A falu napszámos és törpebirtokos rétegét a mindennapi kenyér gondja kinozza, a kiscgazda a holnap miatt aggódik, mert abból a néhány hold földből ő még nagynehezen kihozza a család megélhetését, de mi lesz holnap, ha a gyermekeinek kell majd szétosztani. Négy-öt család megélhetésére már nem futja belőle.

A magyar falunak ezeket az égető szociális problémáit sokan nem tudják, vagy nem akarják észrevenni. Tény, hogy a gyökeres megoldás késik. Olyanok is vannak főlős számmal, akiknek tollát és ajkát nem a falu szerélete fűti át, hanem egyszerűen kiváló alkalomnak látják ezt a kérdést, hogy demagóg jelszavak lelkiismeretlen hangoztatásával saját hatalmi céljaik és politikai érdekeik szolgálatába állítsák.

A katolikus egyház látja a magyar falu problémáit, látja és nem hunyja be a szemét a világnézeti és kulturális problémákon túl a falu gazdasági és szociális problémái fölött sem. Nem hunyja be már csak azért sem, mert a gazdasági és szociális problémák az erkölcsi és kulturális problémákkal szor

ros összefüggésben vannak. A szociális és gazdasági jólétnek egy bizonyos foka elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy az egyház a maga vallási és kulturális küldetését eredményesen szolgálhassa.

Ezért sürgeti az Actio Catholica az intézményes segítség munkáját. Ne legyen egyetlen magyar faluban sem éhező ember, rongyos gyerek, hideg családi othlon. Mozduljon meg a társadalom és a tehetősebbek addig ne érezzék jól magukat, amíg egyetlen embertársuk is nélkülöz.

A karitáson tulmenően, azonban az Actio Catholica a falusi munkanélküliség kérdésének hathatós intézkedésekkel való megoldását sürgeti az államhatalom részéről. Esetleges munkaalkalmak elodázzák, de nem oldják meg gyökeresen e fontos kérdést. — Állandóan hangoztatott családvédelmi programjához marad hű, amikor a családi bér kérdésének a mezőgazdasági munkásságnál való bevezetését és általában a többgyermekes családoknak anyagi támogatását jelöli meg a népszaporodás csökkenésének egyik eredményes ellenszeréül.

Az Actio Catholica nem politizál, de a szociális problémák megoldását állandóan sürgeti. Soha nem téveszti szem elől, hogy a magyar falu szociális problémáit pusztán karitással megoldani nem lehet. — Ezért sürget olyan szociális törvényeket, amelyek lehetővé teszik a Quadragesimo anno szellemében a földkérdésnek is egy olyan megoldását, amely sok ezer és ezer nagycsaládu magyar földművest köt hozzá elszakíthatatlanul a magyar földhöz.

A magyar katolikus egyház ezer esztendőn keresztül rengeteg áldozatot hozott a hazáért. A magyarság legégetőbb problémáját a falu válságának megoldásában látja. Nem hallgatja el a szociális bajokat, mert tudja, hogy a falu szociális bajainak orvoslása egyik előfeltétele az erkölcsi bajok meggyógyításának.

Egyesületi ünnepélyek

Beszámoltunk már arról, hogy kiváló tűzoltó-gárdánk az agusztus 15 napján Mezőberényben tartott vármegyei tűzoltóversenyen, kitűnő vezetés

alatt álló, elismert jó hírnévnek örvendő Iparos Dalkörünk pedig az ugyan ezen a napon Miskolcon tartott IV. Országos Iparos dalosversenyen elsőran-

gu, fényes eredményeket értek el.

Október 3-án, d. e. 11 órakor a község ház közgyűlési termében díszgyűlés volt, amelyen Endrőd község társadalmi egyesületei majdnem kivétel nélkül képviselve voltak. Harsányi László főjegyző mondott köszönetet a tűzoltóknak a községnek szerzett dicsőségért és buzdító szavakkal további lelkes és kitartó munkára hívta fel őket. Ezután Kalmár Imre községi bíró átadta a községi képviselőtestület kitüntető határozatát, melyben a képviselőtestület az elismerésen kívül mindenkor hathatós támogatását is megígérte tűzoltótestületnek. A tűzoltók nevében Szabó József parancsnok köszönte meg az üdvözlést.

Délután 3 órakor tűzoltóünnepély volt a sportpályán, este 8 órakor pedig 300 terítékes vacsora a Dalárda és Tűzoltók tiszteletére.

A vacsorán Kovács Ferencz ipartestületi elnök üdvözölte a megjelenteket, főképpen és elsősorban a csaknem kizárólagos iparosokból álló tűzoltótestületet és dalárdát. Ezután sorban egymásután hangoztak el a felköszöntők, buzdító és ünnepi beszédek. Csernus Mihály apátplebános, Harsányi László főjegyző, Dévényi Lajos vármegyei tűzrendészeti felügyelő, dr. Libényi Béla ügyvéd és Szabó József voltak az ünnepség kiemelkedő szónokai, köszöntőmondói.

A vacsorát reggelig tartó táncmulatság követte.

„Városok, míg hazamehetek!”

J. Klug, a híres és Magyarországon is imert, nem rég meghalt német vallásos író az egyik könyvében egy kórházi látogatásáról tesz említést.

„Többször voltam abban a kórházban — írja — és mindenkor nagyon épültem az egyik öreg, évek óta ott fekvő, gyógyíthatatlan beteg nénikén. Csak csont és bőr volt. Lesoványodott kezeivel a rózsafüzért szorongatta és pergamentserű ujjai gyorsan mozogtak: imádkozott!”

„Minden alkalommal, amikor elmentem ágya mellett, néhány jó szót szoltam hozzá. Megkérdeztem, hogy miként van? Mindig ugyanazt felelte: „Jól vagyok, kérem. Úgy vagyck, ahogy a jó Isten akarja. Imádkozom és városok, amíg hazamehetek.”

Ez a szó, „hazamehetek” igen nagy hatással volt rám mindig. Ez az asszony nem szerencsétlenségnek, nem borzasztónak látta a halált, hanem hazamehetetlenségnek. Megtérésnek az atyai házba. És milyen nyugodtságot, sőt boldogságot adott neki ez a felfogás.

Azóta J. Klug, a híres író is hazalért már.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

ORBÓK JÓZSEF

igazgató-tanító tiszteletére, aki szeptember hó 1-vel — saját kérésére, betegsége miatt — nyugalomba vonult, a község és egyesületek vezetői október hó 5-én közvacsorát rendeztek, amelyen Endrőd társadalmának minden rétege megjelent.

Orbók József 33 esztendő pályafutásában mindenkor példaképe volt a lelkes munkát végző nevelőnek, a meleg szívű kartársnak, aki iskolai munkáján felül széleskörű és eredményes társadalmi tevékenységet is fejtett ki.

Nem volt községünkben olyan nemes célkitűzésű megmozdulás, amelyben Orbók József részt ne vett volna.

A Népház nagytermében rendezett banketten az egyházi főhatóság és az egyházközség nevében Csernus Mihály apátplebános köszöntötte az őszinte megbecsülés és elismerés hangján a nyugalomba vonuló igazgató-tanítót. Fehérvári Ferenc kartársai, Hajdu Béla a járási tanítóegyesület, és a gyomai ref. tanítók, Dr. Ringbauer Károly tanügyi tanácsos a tanfelügyelőség, Harsányi László főjegyző a község lakosai, Kovács Ferenc az ipartestület, Varju J. Imre a népszövetségi kisgazdakör, Giricz János az eucharisztikus férfi liga, Alapi Andorné a szeretet asztaltársaság, dr. Hunya Benő barátai nevében üdvözölte az ünnepeltet. Meleg szavakkal üdvözölte még Lovas József felügyelő is. Volt tanítványai nevében Hornok Elek műegyetemi hallgató rótt a lehalálját és szeretetét lendületes beszédben volt tanítója iránt.

Az egyházközség tantestületei értékes, szép emléktárgyakat nyújtottak át Orbók József igazgatónak, aki meghatott, hálás szavakkal köszönte a szeretetteljes ünneplést.

Dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán németországi útjáról október 10-én este Budapestre érkezett. Hétfőn Darányi miniszterelnök kihallgatáson fogadta főispánunkat, aki részletesen beszámol a kormányelnöknek a Németországban dolgozó magyar munkások helyzetéről. Munkásaink ugyanolyan feltételek mellett dolgoznak és élnek, mint a hasonló munkát végző német munkások, s a munkaadók nagyon meg vannak elégedve munkásainkkal. Az magától értetődik, hogy a hatalmas ország munkás viszonyai és körülményei kedvezőbbek, mint a trianoni

csónkaországban. A miniszterelnök nagy figyelemmel és meglepéssel hallgatta a főispán jelentését és fáradozásaiért köszönetet mondott. Főispánunk e hét végén érkezik vissza székhelyére.

Dr. Sorbán Jenő, a gyomai járás közszeretben álló főszolgabírája szabadságáról haza érkezett és hivatala vezetését átvette.

Békésvármegye Törvényhatósági Bizottságának kisgyűlése október 12-én, közigazgatási bizottsága pedig 13-án tartotta havi közgyűlését dr. Márky Barna alispán elnöklétével. A csendes, nyugodt lefolyású gyűlések nagyjából a községek szociális és kulturális ügyeivel foglalkoztak. Nagyobb érdeklődést Endrőd község képviselőtestületének azon határozata keltett, mellyel a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával igénybevett karhatalom elszállásolási költségeinek fedezetére 990 pengőt vett fel a jövő évi költségvetésébe. Ezt az összeget az akkori előjáróság kifizette, szabályszerű fedezetéről azonban csak most kívánt gondoskodni a képviselőtestület. Csernus Mihály apátplebános felszólalása után a kisgyűlés ezt a határozatot feloldotta azzal, hogy a karhatalmat nem a község kérte, így annak költségei sem terhelhetik a községet. Az endrői Northon-kuták furatására beállított költségvetési összegeket nem kifogásolta a kisgyűlés, az államsegély elnyerése céljából azonban külön kérvénynek felterjesztését tartja helyesnek az alispáni hivatalon keresztül a Belügyminisztériumhoz. Az egyes községek iskolafenntartási segélyét az egyházak részére helyeslően hagyta jóvá. A sima, gyors tempóban lefolyt kisgyűlés az alispán éljenzésével 35 perc alatt ért véget.

A községi képviselőtestület folyó hó 8-án döntött a főjegyző lakásra beadott építési pályázatok felett. Beérkezett összesen 8 ajánlat melyek közül kettő nem volt figyelembe vehető, mert szabálytalan és hiányos volt, a többi hat pályázatot, melyek közül a döntés történt Titz András gyulai, Bartoff Mihály gyomai, ifj. Árvai Imre és Tóth Mihály endrői, Lipták János törökszentmiklósi Teván Rezső békéscsabai mesterek, illetve vállalkozók adták be. Herdy Ferenc gyomai géplakatos mester csupán a vízvezeték munkálataira, ifj. Hugyec Pál békés-

csabai mester pedig az asztalos lakatos, mázoló munkákra adott be pályázatot. Legolcsóbb ajánlatot tettek Titz András és Teván Rezső 16189. P. illetve 16185. P. ajánlattal, kik közül a képviselőtestület a munkálatakat egyhangulag Titz András gyulai mesternek ítélte oda.

Az egyházközségi képviselőtestület Csernus Mihály apátplebános elnöklete alatt szeptember 28-án és október 9-én népes közgyűléseket tartott. — Előbbi gyűlésén a nagylapos-ujtelepi iskolához Kovács Imre eddigi helyettes tanítót, a belterületi tanítónői állásra dr. Varga Ferencné Nádhera Anna décspáskumi rendes tanítót, helyére dr. Varga Ferenc ugarai rendes tanítót és az ugarai vegyes, osztatlan iskolához Lacsny István segéd tanítót választotta meg szótöbbséggel. — A második gyűlésen a nagylaposi iskola építését tárgyalta a közgyűlés, de formai okokból az október 16-án délelőtt 11 órakor tartandó gyűlésre halasztotta a döntést. — A megüresedett polgári iskolai tanári állásra Zöld Béla helyettes tanárt választotta meg.

Adó-végrehajtás. Borsodvármegye Közigazgatási Bizottsága báró Radvánszky Kálmán országgyűlési képviselő, sajkazai földbirtokos — összes ingatlan vagyonára és haszonélvezetére 73.413 pengő adóhátralék miatt — elrendelte a végrehajtást. Báró Radvánszky-nak hat község határában összesen 4113 kat. hold birtoka van, amelyen az adóhátralékon kívül 1.200.000 pengős teher van. A földbirtok 1065 kat. hold kiválómínőségű szántó, 2073 hold erdő, 37 hold szőlőből áll, a többi rét és legelő. A báró gazdálkodására jellemző, hogy a folyó évben mindössze 20 hold bevetett terület volt, melynek termését: 76 q búzát a cselédség között osztottak ki. Vetőmag nincs, a szőlő nem terem, mert évek óta nem kapálták. Nemzetgazdasági szempontból üdvös az erélyes és gyors eljárás. Juttassák a megcsontított magyar földet azoknak, akik azt becsületes hűséggel meg is munkálják.

Botrányokozásért 50 pengő pénzbüntetésre ítélték Frenkel Miklós békéscsabai bankárt. Csicsely Pál csabai vasmunkás lapáttal sujtott Frenkel fejére, mert ez — vallomása szerint — fiatalkorú leányát megrontotta. A lapát eltört Frenkel fején, aki felkapta a lapát nye-

lét és visszaült Csicselyre. A rendőri büntető bíróság Csicselyt 5, Frenkelt 50 pengő pénzbírságra ítélte botrányokozásért.

Tiltott műtét miatt éfíték dr. Méltó orvost. Dr. Méltó András szarvasi orvos és Majerik Kálmán szigorlóorvos tiltott műtét végrehajtása miatt álltak csütörtökön a gyulai törvényszék Ungvári-tanácsa előtt.

A vád szerint Majerik egy fiatalkorú lányt vitt dr. Méltóhoz. A lány az anyai örömközlő akart menekülni. Dr. Méltó eleget tett a kérésnek és ezért 90 pengőt vett fel, Majerik pedig két mázsa búzát a közvetítésért.

A bíróság szigorú ítéletet hozott: dr. Méltó Andrást tízhónapi, Majerik Kálmánt, mint bűnsegédet háromhónapi fegyházra, a fiatalkorú lányt pedig dorgálásra ítélte.

Az ítélet ellen az ügyész súlyosbírást, a védő a bűnösség megállapítása miatt felebbezett.

Madagaszkárba irányítják a lengyel zsidókat. Varsóból jelentik: A lengyel kormány emigrációs próbatáborokat szervez, amely a zsidóknak Madagaszkárba és Új Kaledoniába leendő emigrációját készíti elő. A táborok három hónapig fognak tartani. A zsidó vezetőférfiak tárgyalásokat kezdenek a francia kormánnyal, amely készséggel felajánlotta a madagaszkári emigrációs lehetőséget.

A mezőgazdaságban nincs munkanélküliség, élénk kereslet a munkapiacra. Dévaványán a mezőgazdasági munkapiac hetek óta élénk. Értesülésünk szerint az öt nagy gazdaságban 601, a közép és kisbirtokon 250, a vidéki gazdaságokban 253. dévaványai munkás dolgozik az őszi munkálatok keretében. Vidékre továbbá 600 munkást kértek, de ezekre a helyekre már nem akadt jelentkező. A férfi napi kereset 1:50—2 pengő. Akkord munkások napi keresete 2:20, 2:50 pengő.

Kaszaper Ifj. Révész István tüzet akart gyújtani, hogy éltet melegítsen magának. Mivel a nyirkos fa nem akart tüzet fogni, Révész benzint öntött rá. A benzint felrobbant és Révész ruhája is tüzet fogott. A közelben dolgozó munkások siettek a segítségére. Leszaggatták róla ruháit, de Révész még így is súlyos égési sebeket szenvedett.

HA KRISZTUS LENNE A KIRÁLY!

Sok vallásos ember gondolt már arra, hogy milyen más lenne a világ, ha Krisztus szavát követnék az emberek és Krisztus akarata előtt hajolna meg mindenki. Ha Krisztus olyan tekintély lenn, mint amilyen a király.

Ha Krisztus lenne a király a te Ielkedben! Akkor az Ő főparancsa lenne a te törvénykönyved. Akkor az Istent szeretnéd mindenekfelett és az Ő szava döntene minden cselekedetedben. Akkor nem azt néznéd, hogy mit mondanak az emberek rólad, és hogyan tessél azoknak, kiktől valami hasznot vársz. Akkor az embertársad nem vetélytársad lenne az élet boldogságában, hanem felebarátod, akivel megosztanád kenyeredet és örömedet és Ő is megosztaná veled bánatodat. Akkor nem lenne pokol számodra a földi élet, amelynek nemcsak napjait teszi keserűvé a gond, hanem még éjszakáidat is nyugtalanítja a lelkiismeretfurdalás. Akkor igazán az a béke édesítené meg idődet, amelyről oly szépen énekeltek valaha a betlehemi angyalok.

Ha Krisztus lenne a király a családban! Akkor puha fészek lenne a szerény hajlék is, mert ilyené tenné a megértés, az elnézés, a szeretet. Akkor nem a családi házon kívül keresné örömét a férj és nem egymagában szomorkodna a feleség. Akkor nem kellene a gyermekek jövője felől kétségbeesni, mert a száraz kenyér mellett is biztos lenne azok boldogsága és békéje, mert Krisztus adná nekik a békét, amelyet a világ nem adhat. Akkor biztos alapokon nyugodnék a társadalom mert a család az a légtér, amelyből épülete tornyosodik, és ez szilárd lenne és biztonságot adó.

Ha Krisztus lenne a király a társadalomban! Akkor nem lenne osztályharc és nem törne szervezett munkás a polgár ellen és nem állna a polgárság sem bizalmatlanul a földművessel és munkással szemben. Akkor a gazdagnak nem kellene féltennie a vagyontát és a szegényeknek nem kellene irigykednie arra, akinek többje van, mert Krisztus szavára ételt adnának az éhezőknek, befödnek a mezítelneket, letörölnék a könnyeket és a hála jutalmat nyújtana az adakozóknak.

Ha Krisztus lenne a király az államban! Akkor nem torzsalkodnának a politikai pártok! Akkor nem iparkodnának a közéleti szereplők lerántani egymást és tönkre tenni egymásnak becsületét és nem von-

nák kétségbe egymás jóakarátát. Akkor nem az erőre és a törvényadta kényszerítésre kellene alapozni a közbiztonságot. Akkor igazságosabb lenne a jövedelmi megosztás és égne a munka a szorgalmas kezek alatt.

Bizony, ha Krisztus lenne a Király, kevesebb lenne a gond és több az öröm! (Szív.)

Isten nélkül boldogtalan az ember

Az istentagadók és istenkáromlók között nem utolsó, sőt egyik első Nietzsche Frigyes, a híres német író és bölcselő. Ez az ember valósággal tajtékzott az Isten ellen és a legmaróbb gúnnyal irt róla. Mégis számos alkalommal elismerte, hogy az Isten nélkül boldogtalan az ember. Egyik munkájában például így írt:

„Éjszaka, amikor sötét van, odalopakodik a modern ember az Isten sirjához. Akkor, amikor őt senki sem látja. Itt aztán megfélemezik fájdalmas könnyeiről és lelke megérzi, hogy mit veszített el és kit temetett el ide!”

Nem vagyunk ott, ahol Nietzsche írtal A világ még nem temette el az Istent, csak sokan szeretnék ezt megtenni. Főképp azok, akik félnek az Istentől, mert bűneik miatt ellentétbe kerültek Vele és élvezetvágyuk, életmódjuk nem egyezik az Isten parancsaival.

Annyi azonban bizonyos, hogy azok az emberek, akik Isten nélkül próbálkoznak élni, nem boldogok. Ők titkon visszasírják az Istent.

Annál boldogabbak lehetünk mi, akik hiszünk az Istenben! Még nyomorunkban és nélkülözéseink között is megmarad számunkra a boldogságnak igazi alapja, amelyet más nem élvezhet, csak a hívő ember.

Endrődi népesedési adatok augusztus 15-től okt. 15-ig.

Kereszttség szentségében részesültek:

Szosznyák Lajos munkás fia Imre, Porupcsánszki Mátyás napszamos fia Tibor Péter, Oláh Máté földműves fia István, Branyiczki Imre gazdálkodó fia László István, Szujó Vendel kovács fia Vendel István, Pohorelesz Bálint munkás leánya Magdolna Ilona, Forgács Pál földműves fia Pál, Stranzki Lajos földmunkás fia Lajos István, Farkasinszki Mátyás földmunkás fia Lajos Mátyás, Dinya Lajos földműves fia László, Varga Lajos kovács leánya Eszter Mária, Szekeres Sándor asztalos fia Rezső Ferenc, Hornok Imre földmunkás leánya Ilona, Vaszkó

Lajos földmunkás fia Lajos István, Szurovecz István földmunkás leánya Ilona Etelka, Hunya Elek földműves fia Imre Elek, Tóth Mihály földműves fia Lajos Mihály, Cserép György földmunkás fia Elek, Novák Mihály földmunkás leánya Julianna Margit, Hunya István földműves fia Mátyás Gábor, Kopcsék Péter földműves fia Péter, Sóczó Lajos földműves leánya Margit Etelka, Timár János napszamos fia János, Paróczai Mihály földműves leánya Margit, Kakas Imre földműves fia Lajos, Oláh Lajos földműves fia Lajos János, Büngödsdi Béla eipész-segéd fia Imre, Dógi János zenész fia János, Martinek János földműves fia Gábor Lajos, Paróczai Vendel béres leánya Irma Etelka, Paróczai Lajos hentes fia Ottó Mátyás Mihály, Árvai László Géza asztalos fia László Géza, Varga Sándor földműves leánya Mária, Majoros Imre földműves fia László, Jánosik József cipész fia József István, Gyuricza Mátyás földműves fia Ede, Farkasinszki Lajos szobafestő leánya Etelka, Szurovecz Pál földműves fia Imre Gergely, Oláh Vendel munkás leánya Olga Mária, Pelyva Lajos munkás fia Lajos, Bohrát Imre földműves leánya Magdolna Eszter, Hegedüs János földműves leánya Monika, Juhász Imre földműves fia Imre Máté, Kovács Lajos munkás leánya Irma Ilona, Roncsék Elek munkás fia Elek, Bukva Sándor gazd. cseléd fia Sándor Mihály, Németh Monika leánya Irén Teréz, Tóth János földműves leánya Margit, Valkovszki János molnár fia János László, Bolha Lajos munkás leánya Julianna, Kurilla András földműves leánya Irén, Vaszkó Elek földműves leánya Magdolna Veronika, Erdősi Imre napszamos fia Vince Géza és Gyula Lajos, Babarik Máté munkás leánya Etelka Mária, Szmola István földműves fia István Sándor, Roncsék Gergely földműves leánya Margit, Czikkely Neszte leánya Irén Krisztina, Turcsányi János napszamos leánya Ilona Veronika, Bukva Sándor fia Sándor.

Házasságot kötöttek az Úr oltára előtt: Hanyecz György földműves rk. és Timár Mária rk., Galambos Imre földműves rk. és Vaszkó Brigitta rk., Tóth Vilmos földműves rk. és Vaszkó Eszter rk., Pintér Imre földműves rk. és Timár Ilona rk., Buza Sándor földműves rk. és Timár Margit rk., Sáfár János lakatos rk. és Hunya Jolán rk., Hegedüs Menyhért máv pályamunkás rk. és Varga Monika rk., Hangya János földműves rk. és Novák Mária Magdolna rk., Novák Lajos földműves rk. és Zabizon Margit rk., Hornok Elek földműves rk. és Hegedüs Valéria rk., Dinya Bálint földműves rk. és Varju Mária Magdolna rk., Kovács Péter cipész rk. és Tóth Irén rk., Sztahó La-

jos földműves rk. és Koloh Margit Mária rk., Fekécs Gergelyföldműves rk. és Papp Mária Magdolna rk. Buza Sándor földműves rk. és Bohrát Margit rk. Dinya József Sándor konyhakertész rk. és Hornok Gizella rk. Bagdán Zsigmond kertész ref. és Dinya Piroska rk. Nagy Mihály levente-zenész rk. és Bela Eszter rk. Hunya Mihály földműves rk. és Timár Mária rk. Katona Lajos földműves rk. és Gyebnár Veronika rk. Gyuricza Miklós földműves rk. és Almási Eszter rk. Timár Imre gazd. cseléd rk. és Bradács Mária rk. Timár József földműves rk. és Timár Gabriella rk. Gróf Pál urad. cseléd rk. és Szurovecz Angéla rk. Schwalm György cipész ág. ev. és Szurovecz Mária rk. Paróczai Vilmos földműves rk. és Varga Mária rk. Timár Sándor földműves rk. és Hunya Brigitta rk. Jánosik Vincz földműves rk. és Gellai Regina rk. Vaszkó Imre földműves rk. és Kopcsék Mária rk. Buza István csizmadia rk. és Giricz Teréz rk. Papp József földműves rk. és Hunya Ilona rk. Rácz Miklós földműves rk. és Balog Regina rk.

Elhunytak az Úrban: Dávid Lajos 40 éves tüdőgümőkór, Kajla Mátyás 23 éves szűrés következtében történt elvérzés, Kopcsék Péter 8 napos veleszületett szervi szívbaj, Tóth Imre 37 éves tüdőgümőkór, Látkóczki András 60 éves szervi szívbaj, Orosz István 79 éves véres agyaguta. Hanyecz Erzsébet 21 éves vese-gümőkór. Vaszkó Pál 82 éves szívizom elfajulás. Bukva Sándor 2 és fél óra veleszületett gyengeség. Dógi Antal 53 éves szervi szívbaj. Kovács Lajosné Hunya Anna 65 éves tüdőlob. Németh Irén 12 napos hörghurut.

Eljegyzések: Kurilla Miklós földműves Kontra Brigittával — Véger Lajos földműves Fülöp Eleonórával — Kurilla Mihály földműves Porupcsánszki Eszterrel — Matyucz György zenész Kajla Margittal — Kiszely Mátyás földműves Vaszkó Ceciliával — Timár Sándor földműves Timár Franciskával — Uhrin Péter földműves Timár Etelkával — Hegedüs Antal földműves Tóth Veronikával — Zeitler József Irodaszolga Timár Veronikával — Kajla István földműves Tóth Katalinnal — Hornok István földműves Varga Jusztinával — Turcsányi Miklós földműves Vaszkó Máriával — Török Sándor földműves Timár Margittal — Hegedüs Vendel földműves Gyuricza Viktoriával — Dinya Imre földműves Dinya Etelkával — Szilágyi Lajos földműves Timár Ilonával — Jánosik András földműves Fülöp Juliannával — Szabó Lajos földműves Kulik Jusztinnával — Hegedüs Imre földműves Koloh Teréziával — Mészáros Mátyás földműves Uhrin Eszterrel — Thim István cipész Uhrin Franciskával.

KÖZGAZDASÁG

Védett gazdáink figyelmébe!

FELHÍVÁS!

Az 5000/1937 M. E. sz. rendelet értelmében felhívjuk a védett gazdaadósok, hogy az ezen rendelettel részükre biztosított teherrendezési eljárás céljából bejelentési kötelezettségüknek, a községi előjárásánál, az adóügyi irodában kapható nyomtatvány felhasználásával, lehetőleg még e hó folyamán, de mindenesetre november hó 15-ig, saját érdekükben tegyenek eleget, ahol a bővebb felvilágosítást is megkapják.

A tartozások összegére való tekintet nélkül a bejelentést meg kell tenni minden olyan védett birtokosnak, akinek védett birtoka 10. kat. holdnál nem nagyobb, vagy ha nagyobb is, de birtokának kataszteri tiszta jövedelme a házádóalap 30%-ának hozzászámításával a 100 Koronát nem haladja meg.

Bejelentést köteles tenni az is, akinek csupán beltelkes lakóháza van védetté nyilvánítva.

A többi védett birtokosoknak csak akkor kell bejelentést tenni, ha a tartozásaik összege a védett birtokok kataszteri tiszta jövedelmének negyvenszeres szorzatát meghaladják.

Általában mindennemű tartozás bejelentendő, akár van telekkönyvileg bejegyezve a védett ingatlanon, akár nincsen.

A teherrendezés abban áll, hogy mindazon gazdaadósoknak, akiknek csupán egy beltelkes lakóházuk, vagy 10 kat. holdnál nem nagyobb védett birtokuk van, továbbá ha a védett birtokuk nagyobb ugyan 10 kat. holdnál, de a birtok kataszteri tiszta jövedelme — ideértve a házádóalap 30%-át is — a 100 Koronát meg nem haladja, a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszeres szorzatán belüli eső tartozásaikat olyan hosszú lejáratú kölcsönre kell átalakítani, amelyet az adós évi 4 1/2 os annuitással 50 éven át törleszt.

A többi 1000 kat. holdon aluli védett birtokos pedig könyvadóssági rendezésben részesül.

A bejelentések pontos és gyors kitöltése végett a védettségre vonatkozó összes iratok bemutatandók.

Endrőd, 1937. október hó 9-én.

Községi Előjáróság.

Lucernamag termesztők figyelmébe!

Az angol zöldmező gazdák az alföldi Zöldmező Szövetség úján nagymennyiségű jövő évi termésű lucernamagot kötött le olyan lucernásokból, melyek legalább is 5—6 évesek. Az ezekből származó magvakat a közönséges forgalmi árakkal szemben előrelátólag 50—60 százalékos felárral fogják átvenni azzal a természetes kikötéssel, hogy a magnak garantáltan arankamentesnek kell lenni, és igazolva legyen az a körülmény, hogy a lucernás, mely a termést adta a kívánt feltételeknek megfelel.

A mezőrendőrök utasítva lettek, hogy ezeket a lucernásokat a helyszínen írják össze terület és kor szerint. Minden lucernatulajdonos tehát igyekezzék a való adatokat közölni, már saját érdekében is és azért is, mert hamis adatok bediktálásával ugyesmennek semmire sem, miután minden egyes lucernást az Alföldi Zöldmező Szövetség a helyszínen fog megvizsgálni. De fontos nemzetgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy egy ilyen értékesítési alkalmat jól használjunk ki és kicsinyes ravaszságokkal ne rontsuk el a magyar mezőgazdaság hírnevét.

Búzavetőmag kölcsönt kapott Endrőd község is a Főispán határozat közbenjárása folytán. Igaz, hogy a kiutalt 200 q nincsen arányban a szükséglettel, amely a Körösöntúli részekben a rossz termés miatt mutatkozott, még is több mint 200 kisgazda jutott segítséghez a kölcsönbúza vetőmaggal. Ezek a kisgazdák csaknem kivétel nélkül 20 holdon aluliak s alig van köztük olyan, akinek 20 holdon felül, de 30 holdon alul esik a birtoka. Sokan elégedetlenkedtek a vetőmagakció ezidei szűkös mennyiségével. Ez az elégedetlenség nem egészen helytálló, mert illetékes helyről jó előre figyelmeztették az érdekelteket, hogy a kormányban nincsen módjában nagyobb mérvű akciót indítani. Az is bizonyos, hogy a kölcsönbúza a maga 15 százalékos kamatával egyáltalában nem lehet jó üzlet egy okos és józanul gondolkodó gazdára nézve, mert szükségletét bankkölcsönrel olcsóbban be tudja szerezni. Mind-ezek dacára meg kell állapítani azt, hogy Főispán Ur újjólag nagy kedvezményben részesítette az endrődieket, mert az egész megye részére kiutalt 10 wagon vetőmagnak 25 százalékát juttatta Endrődre. Mégis akadtak olyan endrődi emberek, akik a hatóság nemes cselekedetét beárnyékolni igyekeztek azáltal, hogy egy félrevezetett képviselő kalauzolásával felmentek a Földművelésügyi Minisztériumba és bepanaszolták, hogy a vetőmag igazságtalanul lett kiosztva és abból dr. Tüköri nagy birtokos, meg a 100 holdon felüliek is kaptak.

Ez az állítás első betűjétől az utolsóig szemszedett valótlanosság és az egész eljárás csak arra jó, hogy az endrődiek becsületén, a hatóság pártatlanságán, rosszakaratból, vagy tájékozatlanságból, vagy — ami legvalószínűbb, — politikai érdekből igazságtalan részt vessen, és megszegyenise őket. A fegyver azonban vissza fele sült el, mert ez a rágalom visszapatant a deputálókra s hamarosan bíróság előtt fognak felelni rágalmazásukért.

Fábián Béla képviselő ballai 400 hold birtokát hosszal egyezkedés után 12 derék endrődi

gazda megvette. Már szántják is és készírik elő a talajt verésre. Amikor ehhez az új honfoglaláshoz szívből kívánjuk az Ur Isten kegyelmét, leszögezzük azt a tényt, hogy az endrődiek még a nehéz időkben is módját tudják ejteni, hogy takarékoságukban, józanágukkal és vasszorgalmukkal önmaguk és családjuk boldogulására terjeszkedni tudjanak. Örvenletes ez a tény, mert a legjobb földbirtok politika mindég a szabadkézből való földszerzés volt.

Közgazdasági rövid hírek.

Ujabb búzaexportról tárgyalunk Ausztriával. — Nyugodt a búzaüzlet, élénk a tengeri kereslet Jugoszláviában. — Németország 5 fillérrel emelte a magyar szedett sertés átvételi árát. — Dánia érdeklődik a magyar búza iránt. — Rövidesen megindulnak a magyar-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások. — Aláírás előtt a magyar-belga kereskedelmi szerződéstervezet. — Ez év végéig 40 vagon csirkét szállítunk Németországba. — A búzaár külföldi emelkedése javítja az export kilátásokat. — Elégették az idej kávétermés 70 százalékát Braziliában. — Olaszország felé megindultak a búzaszállítmányok.

Gabona és állatpiac.

Az európai terménytözsdeken tapasztalható üzletlenség miatt a forgalom nem akar élénkülni. Egy-két napig 10—30 filléres áriaulás előáll, de ugyanugy le is morzsolódik. A fiszavidéki 80 kilós buza pesti paritásában 21.20 filléres áron kel. Az árpa 16.50—17, a zab 16.70—17.10-es árat ér. A csöves tengeriért budapesti átvételre 7.10—7.20 pengőt fizetnek. Mint halljuk, több vidéki piacon is ezt az árat fizették a magán vásárlók.

Az állatárak nem csökkennek. A kövér sertés szeptember közepé óta 2—4 fillért emelkedett. Darabonként 120—130 kilós fiatal, prima hizókér 106—108 fillért fizettek a ferencvárosi sertésvásáron. A szopósborlu minőség szerint Budapesten 80—120 filléres áron kel.

HIRDETÉSEK

EMDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T., ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árúkat olcsón kap.

Özv. Kreznerics Ferencné Sugár-utcai háza eladó. — Értekezni lehet vit. Baranyai István bankigazgatónál.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett Décspáskumon 2000 négyzetföldi szántó. Érdeklődni lehet: Békéscsabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

Szép ékszer JÓ ÓRÁT Mezőtúron és Endrődön Gruberád!

Órák, ékszerek, szemüvegek nagy raktára, disztrágyák. Óra-, ékszerjavítás pontos alkatrészekkel, jótállás mellett, saját műhelyben.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
VÁSÁROL!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havi díj 50 fill.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

„HUNGÁRIA” könyvnyomda, Gyoma.
Felelős: WALLACH MIHÁLY

MENETREND: 1937. október 2-tól. (79. 72. oldal.)

Budapest keleti pu.—Gyoma—Békéscsaba—Gyula.							
Budapest i.	Mzőtúrról	6.00	9.00	12.40*	14.40	17.10††	21.40
Gyoma é.		6.30	10.21	11.57	15.24	17.36	20.39
Gyoma i.		6.31	10.28	11.58	15.31	17.37	20.49
Bcsaba é.		7.29	11.18	12.36	16.21	18.15	21.39
Bcsaba i.		7.40	11.23	13.29	16.33	18.30	21.47
Gyula é.		8.06	11.50	13.55	17.00	18.52	22.09

Gyula—Békéscsaba—Gyoma—Budapest keleti pu.							
Gyula i.		3.52	6.58	—	12.12	15.45	17.44
B.-csaba é.		4.12	7.25	—	12.35	16.06	18.10
B.-csaba i.		4.48	7.42†	11.19	13.26	16.22	18.32
Gyoma é.		5.34	8.19†	11.56	14.20	16.58	19.26
Gyoma i.		5.41	8.20†	11.59	14.30	16.59	19.29
Budapest é.		10.30	10.55†	14.50	19.20	19.50	Mezőturig 4.50

Vastag számok gyorsvonat, † sebesvonat. *Szolnokig gyorsvonat, †† Szolnokig sebesvonat.